

5. 6. DĚJEPIS

5. 6. 1 Charakteristika předmětu:

A. Obsahové vymezení:

Dějepis ve vyšších ročnících začíná pravěkem v kvintě a končí nejnovějšími dějinami v septimě. Základním předpokladem pro pedagogickou práci je to, že si žáci přinášejí základní prekoncepty dějinné osy od nejstarších dob až po současnost. Úkolem výuky dějepisu je pak tyto základní představy doplňovat a rozvíjet s tím, že se u studentů silněji klade důraz na rozlišování podstatného a nepodstatného a na schopnost vlastního hodnocení: historie totiž není a nebude sledem dat, osob a událostí, historie je tvořena našimi kritickými pohledy do minulosti. To neznamená odklon od exaktní historie – naopak: studenti svůj názor musí podpiřat hledáním skutečných argumentů a postupným využíváním historických pramenů.

Jako klíčové období naší i světové historie je chápáno 20. století, potažmo „krátké 20. století“ vymezené roky 1914 (začátek první světové války) a 1991 (rozpad Sovětského svazu), jehož důležitost pro pochopení současného situace je naprosto nezastupitelná. Období jako první a druhá světová válka, velká hospodářská krize, studená válka, protektorát nebo normalizace jsou pro vnímání souvislostí v současném světě zdaleka nejdůležitější. Proto zde musí být koncentrace pedagoga na vybudování schopnosti hodnotit nejsilnější, především u zásadních momentů naší i evropské a světové historie.

Jistým vyvrcholením výuky dějepisu v septimě je možnost vypracování seminární práce na libovolné téma z 20. století. V této práci by měl student prokázat schopnost kriticky uvažovat a své myšlenky jasně formulovat, samozřejmě za předpokladu zvládnutí „historického řemesla“, to znamená umět využívat prameny a literaturu. Tato práce je pak prezentována před ostatními studenty pomocí moderních audiovizuálních zařízení (data projektor).

Nejintenzivnější jsou kontakty dějepisu s českým jazykem, občanskou výchovou a estetickou výchovou, dále se zeměpisem a ekonomikou. Dějepis sledující vývoj lidské společnosti se přirozeně dotýká i fyziky, chemie nebo biologie, které jsou symbolem civilizačního pokroku od novověku.

Obecnou tendencí ve výuce dějepisu je odklon od nejstarších dob a starověku tak, aby výuka v kvartě byla věnována skutečně pouze moderním dějinám, které jsou nejdůležitější pro pochopení současné politicko-ekonomické situace v České republice i ve světě.

B. Časové vymezení:

Ročník	1. ročník / Kvinta	2. ročník / Sexta	3. ročník / Septima	4. ročník / Oktáva
Hodinová dotace	3	3	2	-

Pro celý dějepisný cyklus pravěk – moderní dějiny je také na vyšším stupni gymnázia vyhrazeno 8 hodin. Rozdílem oproti nižšímu stupni je to, že zatímco na od primy do kvarty jsou dějepisu vyhrazeny 2 hodiny týdně v každém ročníku, na vyšším stupni (kvinta – oktáva) jsou to v kvintě a v sextě 3 hodiny a v septimě 2 hodiny týdně. V oktávě se s dějepistem setkávají pouze ti studenti, kteří si jako volitelný předmět zvolí historický seminář s cílem z dějepisu maturovat. Učební plán pro vyšší stupeň pak vypadá následovně:

C. Organizační vymezení:

Naše gymnázium neposkytuje svým žákům učebnice, v kompetenci každého vyučujícího je doporučení vhodných učebnic a dalších pomůcek. Naprostá většina žáků má moderní publikace z SPN, napsané předními českými odborníky na daná historická období, které jsou vybaveny bohatým obrazovým a kartografickým materiálem.

Studenti pro svou práci využívají také moderní dějepisné atlasy, výklad učitele je často doplňován promítáním obrázků, grafů, textů nebo historických pramenů z data projektoru.

Výuka probíhá nejčastěji v kmenových třídách, využíváme rovněž učebny informatiky. Snažíme se studenty motivovat k zájmu o dějepis zařazováním návštěv výstav, zapojením do projektů a dějepisných soutěží, exkurzemi.

5. 6. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Učitel:

- využívá u studentů dosavadních prekonceptů, které rozvíjí logickou návaznost
- posiluje u studentů schopnost rozpoznat a odlišit podstatné od nepodstatného s cílem naučit žáky soustředit se na důležitá fakta
- vede studenty k dovednosti srovnat různá historická období podle nejrůznějších hledisek
- na vybraných historických příkladech seznámí studenty s parakonceptuální historií („co by se stalo, kdyby“) s cílem posílit u studentů schopnost vlastního hodnocení a náhledu na historii

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- vede studenty k vyhledávání dalších informací nejrůznější podoby (mluvené, psané, tištěné, elektronické)
- staví studenty nikoliv před daná historická fakta, ale před „nehotové“ události s cílem vtáhnout studenta do jednotlivých období
- stavěním historických rolí a navrhnout vlastní řešení
- nutí studenty ke kritickému pohledu na informace a k hodnocení historických pramenů s cílem rozpoznat jejich případnou zaujatost

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- vede studenty k souvislému a logickému vyjadřování
- nutí studenty k delším a souvislejšími diskusím o klíčových momentech a etapách naší i světové historie s cílem naučit je obhájit si vlastní názor a zároveň vyslechnout názor druhých
- ukazuje studentům formy komunikace v průběhu celé historie, na vybraných příkladech dokumentuje roli komunikace jako klíčového aspektu moderních dějin
- podněcuje studenty k prezentování výsledků jejich historického bádání před třídou

Kompetence sociální a personální, občanské:

Učitel:

- vede studenty k pochopení proměn současného světa na základě historického vývoje
- učí studenty předvídat budoucí vývoj na základě historických paralel
- formuje u studentů schopnost určit míru demokracie vybraných politických režimů na základě konkrétních projevů
- diskutuje se studenty o různých politických systémech v dějinách lidstva, vede je k oceňování demokracie jako primárního pilíře západní civilizace
- učí studenty reflektovat a hodnotit kulturní díla výjimečné kvality
- názorně prezentuje determinovanost mezi člověkem a přírodou po celou dobu lidských dějin s příklady fatálních důsledků, pokud je tento vztah ignorován
- vytváří u studentů schopnost zhodnotit závislost mezi totalitními způsoby vládnutí a stavem životní prostředí
- na základě příkladů ekologických hrozeb posiluje u studentů vědomí, že budoucnost musí být založena na trvale udržitelném rozvoji

Kompetence pracovní:

Učitel:

- učí studenty pracovat s materiálem nejrůznější povahy (historické texty, odborná literatura, grafy, tabulky, mapy, fotografie)
- několikrát v průběhu školního roku připraví dějepisnou hodinu v počítačové učebně, kde se studenti učí sami vyhledávat a následně hodnotit informace a využívat internet; výstupem je pak vyplněný pracovní list, který je ohodnocen
- podněcuje studenty k účasti na dějepisných soutěžích
- v rámci možností se snaží propojit teorii s reálným životem zařazováním výletů, exkurzí a výstav souvisejících s historií

Dějepis a průřezová témata

Dějepis (potažmo historie) je věda o dějinách lidstva, dotýká se tak prakticky všech aspektů lidské činnosti. Vzhledem k této skutečnosti je dějepis klíčovým předmětem pro utváření řady průřezových témat jako jsou osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, environmentální výchova

Stejně jako v jiných předmětech i dějepis má vhodně vybranými metody výuky a činnostmi při vyučování přispívat ke komplexnímu rozvoji osobnosti mladého člověka – k jeho schopnost řešit problémy, komunikovat s ostatními, nalézat nová a neotřelá řešení, poznávat sebe sama (tzv. metakognice) a na základě tohoto poznání vhodně určovat strategie učení.

Dějepis díky hlubšímu srovnání jednotlivých politických režimů v historii pomáhá studentům v jejich politické orientaci. Svou komplexní analýzou pak dospívá k závěru naprostého odsouzení totalitních režimů a definitivní preferenci demokratického způsobu vládnutí bez jakýchkoliv alternativ v podobě autoritativních nebo poloautoritativních režimů.

I přes silící výtky proti evropeizaci dějin tvoří historie „starého kontinentu“ páteř dějepisného vyučování. Svým detailnějším pohledem na události Evropy, které v mnohých případech fatálně ovlivňovaly nebo dokonce determinovaly historii podstatné části planety, pomáhá v pochopení výlučnosti evropského kontinentu. Ta Evropě zůstane i přes její částečné zastínění nastupujícími ekonomickými velmocemi typu Číny a Indie.

Zároveň je nutné posunout dějepis směrem k multikulturní výchově – neomezovat se na mnohdy zbytečné seznamy panovníků různých evropských mocností a přesunout důraz směrem k chápání dějin jako prolínání a ovlivňování různých civilizací a kultur. Tím může dějepis přispět ke globální společnosti 21. století, ve které zmizí hranice a tím pádem dojde ke stírání dosavadních národnostních a kulturních rysů.

V průběhu celých lidských dějin je jedním ze základních aspektů vzájemné působení člověka na přírodu a naopak. Jestliže byl z počátku tento vztah charakterizován determinací člověka přírodou, od doby průmyslové revoluce dochází k značnému vychýlení a dnes člověk životní prostředí přetváří v masovém měřítku. Poslední dekáda lidských dějin je naplněna příklady obrovských ekologických katastrof a problémů. Pokud je nebudeme řešit striktním odklonem od společnosti konzumu směrem k trvale udržitelnému rozvoji, mohou se bezy stát neřešitelnými. Úkolem dějepisu je tedy neustále zdůrazňovat, že závislost člověka na přírodě nezmizela, lidstvo si tuto závislost pouze stále méně uvědomuje.

V rámci mediální výchovy může dějepis demonstrovat dlouhý vývoj komunikačních médií v průběhu lidských dějin, hlavně pak v případech, kdy média nejenom odrážejí, ale dokonce významně ovlivňují samotný průběh historických událostí. Neopominutelný je také vztah mezi totalitními diktaturami a ovládnutím médií ve 20. století s cílem deklarovat, že míra lidské svobody závisí právě na přísunu objektivních a nezkreslených informací.

1. ročník / Kvinta

DĚJEPIS

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<p>Žák rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace.</p>	<p>Žák rozlišuje dva druhy historických pramenů (hmotné a písemné).</p> <p>Žák vysvětlí, čím se zabývají jednotlivé pomocné vědy historické.</p> <p>Žák uvede příklady využití dějepisných poznatků pro lepší pochopení problémů současného světa.</p> <p>Žák objasní význam archeologie pro zkoumání nejstarších dějin lidstva.</p> <p>Žák uvede různé teorie o vzniku člověka (náboženské i vědecké pojetí).</p> <p>Žák rozlišuje jednotlivá období pravěku podle Thomsenovy periodizace.</p> <p>Žák objasní význam tzv. neolitické revoluce pro vývoj společností a uvede její důsledky pro vztah mezi člověkem a přírodou.</p> <p>Žák objasní pojem archeologická kultura a uvede příklady významných archeologických nalezišť na našem území.</p> <p>Žák vyjmenuje nejvýznamnější staroorientální státní útvary, popíše jejich společenské uspořádání a charakterizuje typické projevy jejich hmotné i duchovní kultury.</p> <p>Žák objasní rozdíly v uspořádání společnosti ve staroorientálních říších a v klasických antických státech (Řecké obce, Řím).</p> <p>Žák uvede hlavní období dějin antického Řecka a Říma.</p> <p>Žák porovná různé formy vlády a státní zřízení v jednotlivých řeckých obcích.</p> <p>Žák charakterizuje jednotlivá období římských dějin (království, republika, principát, dominát) a uvede příklady významných římských státníků.</p> <p>Žák uvede charakteristické znaky výtvarného umění starých Řeků a Římanů.</p> <p>Žák uvede hlavní znaky judaismu, hinduismu a buddhismu.</p>	<p>Úvod do studia dějin</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam historického poznání pro současnost - práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití 	<p>Biologie</p> <p>– evoluce člověka</p>

	<p>Žák vysvětlí původ křesťanství, objasní jeho hlavní principy a popíše proces jeho šíření.</p>	
<p>Žák objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; vysvětlí</p>	<p>Žák uvede státní útvary, které vznikly na území bývalé římské říše.</p>	<p>Středověk - stěhování národů - Evropa na počátku středověku (Byzantská říše, Franská říše a další státní útvary raně středověké Evropy; Velká Morava a počátky českého státu) - arabská, mongolská a turecká expanze - křesťanství, křížové výpravy a reconquista - venkov a zemědělství ve středověku, rozvoj řemesel, středověká města - Evropa ve vrcholném středověku (Anglie, Francie, Svatá říše římská) - český stát ve vrcholném středověku (poslední Přemyslovci, Lucemburkové, husitství)</p>
<p>podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti.</p>	<p>Žák vysvětlí rozdíl mezi západním a východním křesťanstvím.</p> <p>Žák objasní význam církve ve středověké společnosti.</p> <p>Žák vyjmenuje vrstvy, které tvořily středověkou společnost a charakterizuje jejich postavení.</p>	
<p>Žák vymezí specifika islámské oblasti.</p>	<p>Žák popíše proces arabské a turecké expanze ve středověku (Pyrenejský poloostrov, jihovýchodní Evropa) a objasní pojmy křížové výpravy a reconquista.</p> <p>Žák charakterizuje zemědělskou a řemeslnou výrobu ve středověku (hospodářská autarkie, trojpolní systém, technika orby, využití vodního kola, význam měst apod.).</p> <p>Žák uvede hlavní události a osobnosti, které ovlivnily politický vývoj vybraných států středověké Evropy (Svatá říše římská, Anglie, Francie, Rusko).</p>	<p>ZSV - náboženské systémy, církve</p>
<p>Žák charakterizuje základní rysy vývoje na našem území.</p>	<p>Žák popíše vývoj českého státu ve středověku a objasní změnu postavení českých zemí vůči Svaté říši římské na poč. 13. stol.</p> <p>Žák porovná rozsah českých zemí za vlády posledních Přemyslovců a Lucemburků.</p> <p>Žák objasní příčiny, popíše průběh a zhodnotí důsledky husitských válek.</p>	

2. ročník / Sexta

DĚJEPIS

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák popíše a zhodnotí význam renesance jako klíčového mezníku mezi středověkem a novověkem.	Žák objasní význam slova renesance, dokáže najít důvody vzniku renesance na Apeninském poloostrově. Charakterizuje hlavní změny v myšlení a pohledu renesančního člověka na svět. Objasní hlavní změny v nejrůznějších oborech umění, je schopen uvést hlavní představitele spolu s nejznámějšími díly, dokáže souvisle hovořit o významu Michelangela a Leonarda. Zhodnotí proměny lidí na vědu, uvede hlavní představitele renesanční vědy spolu s jejich hlavními poznatky o Zemi, sluneční soustavě a vesmíru jako celku.	renesance	Vv - renesance a výtvarné umění; Č - renesanční literatura; F - renesance a astronomie; Z - Země ve vesmíru
Žák popíše a zhodnotí význam zámořských objevů jako přelomového procesu v dějinách Evropy/světa.	Žák rozlišuje mezi předpoklady (kompas, sextant, konstrukce lodí) a příčinami zámořských objevů (obsazení hedvábné stezky Turky). Popíše a na mapě ukáže hlavní objevné cesty Portugalců a Španělů na přelomu 15. a 16. století s hlavním zaměřením na Vasca da Gamu, Kryštofa Kolumba a Fernanda Magalhaese. Dokáže charakterizovat předkolumbovské civilizace na americkém kontinentu a vlastními slovy přiblížit conquistu území Mayů, Aztéků a Inků. Dovede najít dlouhodobé důsledky zámořských objevů pro evropskou civilizaci.	zámořské objevy	Z - použití kompasu, oceány, geografie světadílů
Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí klíčové historické procesy v Evropě 16. století.	Žák objasní podstatu reformace, najde její příčiny a důsledky. Rozdělí reformaci podle místa vzniku a učení, vlastními slovy vysvětlí hlavní myšlenky Martina Luthera a Jana Kalvína, vysvětlí význam termínu protireformace. Dokáže popsat a zhodnotit nejdůležitější události ve Francii, v Anglii, ve Svaté říši římské a ve Španělsku, dokáže samostatně hovořit o procesu vedoucího ke vzniku ruského státu. Analyzuje příčiny nizozemské revoluce, popíše její klíčové události a zhodnotí důsledky. Srovná principy výroby ve středověku a v 16. století, umí najít výhody manufakturního typu výroby.	Evropa v 16. století	ZSV - náboženské systémy; cizí jazyky (Aj, Rj) - realie z daných států; Č - W. Shakespeare

<p>Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí klíčové historické procesy v českých zemích v letech 1436 - 1629</p>	<p>Žák vysvětlí podstatu označení "království dvojího lidu", zopakuje rozdíly mezi katolickou a husitskou církví. Je schopen samostatně a vlastními slovy hovořit o politických i hospodářských dějinách českých zemí za vlády Jiřího z Poděbrad, Jagellonců a prvních Habsburků. Objasní význam termínů stavovská monarchie, Svatováclavská smlouva, Česká konfese a Rudolfův majestát. Dokáže najít vlastní argumenty proti všeobecně přijímanému tvrzení, že vláda Habsburků znamenala pro české země vládu temna. Dokáže podrobně analyzovat příčiny, průběh a výsledky druhého stavovského povstání (1618 - 1620) se zvláštním zaměřením na význam bitvy na Bílé hoře a Obnoveného zřízení zemského.</p>	<p>České země v letech 1434 - 1629</p>	<p>Vv - Umění na dvoře Rudolfa II., F - věda na dvoře Rudolfa II.</p>
<p>Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí význam třicetileté války pro Evropu a české země.</p>	<p>Žák dokáže rozdělit třicetiletou válku do čtyřech fází a vysvětlit, kdo, proti komu a z jakých důvodů v jednotlivých fázích bojoval. Umí najít argumenty pro tvrzení, že Třicetiletá válka byla vedena z náboženských i mocenských důvodů. Objasní úlohu Albrechta z Valdštejna, Gustava Adolfa a kardinála Richelieu ve třicetileté válce. Vlastními slovy popíše kde a jakým způsobem se bojovalo, vysvětlí nové metody a způsoby vedení války a její zásahy do života obyčejných lidí. Analyzuje dlouhodobé důsledky pro české země, zhodnotí výsledky Vestfálského míru, srovná pozici jednotlivých velmocí před a po roce 1648.</p>	<p>třicetiletá válka v Evropě a v českých zemích (1618 - 1648)</p>	
<p>Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí klíčové historické procesy v období "koncertu velmocí" (1648 - 1789).</p>	<p>Žák blíže charakterizuje a vysvětlí vývoj ve Francii za Ludvíka XIV., Anglii za doby občanské války a v Nizozemí ve druhé polovině 17. století, srovná politický systém absolutní a konstituční monarchie. Uvede příčiny, důsledky a celkový význam tzv. válek o dědictví španělské (1700 - 1715), severní války (1700 - 1721) a sedmileté války (1756 - 1763). Popíše vznik Pruska a zhodnotí jeho vliv na evropskou politiku.</p>	<p>koncert velmocí (Evropa v letech 1648 - 1789)</p>	<p>Rj - reálie z doby vlády Petra Velikého, Petrohrad</p>
<p>Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí proměny Habsburské monarchie v letech 1648 - 1789.</p>	<p>Žák zhodnotí pozici Habsburské monarchie po Vestfálském míru v domácí i evropské politice. Dokáže vlastními slovy popsat průběh a důsledky ohrožení Turky a následně jejich vytlačení z Uherska. Vysvětlí termín pragmatická sankce a uvede obtíže spojené s tímto dokumentem. Popíše klíčové fáze válek mezi Pruskem a Rakouskem o slezské země, zhodnotí jejich důsledky. Analyzuje proměnu monarchie za vlády Marie Terezie a Josefa II., vysvětlí termín osvícenský absolutismus, vlastními slovy popíše dlouhodobé důsledky tolerančního patentu a zrušení nevolnictví. Dokáže nalézt kladné i záporné stránky vlády Josefa II., dokáže souvisle hovořit o působení</p>	<p>od absolutistické vlády k osvícené monarchii: Habsburská říše v letech 1648 - 1789</p>	<p>Č - počátky národního obrození</p>

<p>Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí klíčové historické procesy v období velké francouzské revoluce a éry Napoleona.</p>	<p>Wolfganga Amadea Mozarta.</p> <p>Žák objasní příčiny francouzské revoluce, především s ohledem na uspořádání společnosti a stav královské pokladny. Popíše a zhodnotí klíčové události revoluce jako pád Bastily, vyhlášení války Francii, poprava krále nebo diktatura Jakobínů, vysvětlí základní termíny (Deklarace práv člověka a občana, Konvent, Marseillaisa), charakterizuje úlohy hlavních postav revoluce. Dokáže analyzovat příčiny úspěchu a pádu císaře Napoleona, samostatně vypráví o jeho největších úspěších i prohrách, dovede objasnit změny na mapě Evropy iniciované Napoleonem. Stručně popíše osudy Napoleona po roce 1815. Vlastními slovy zhodnotí proměnu francouzské společnosti před a po roce 1789.</p>	<p>Velká francouzská revoluce, Napoleon (1789 - 1815)</p>	<p>ZSV - politické systémy</p>
<p>Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí klíčové historické procesy v Evropě v době mezi Vídeňským kongresem a koncem revoluce 1848/49.</p>	<p>Žák analyzuje mapu Evropy před a po roce 1815, objasní hlavní územní změny, vysvětlí termín nacionalismus a popíše vznik nových států do roku 1848. Vlastními slovy zhodnotí klíčovou proměnu evropského hospodářství a navazující změny ve společnosti. U revoluce v letech 1848/49 vysvětlí hlavní cíle revoluce ve Francii, v německých zemích a na Apeninském poloostrově, zhodnotí její výsledky.</p>	<p>Evropa v letech 1815 - 1848</p>	
<p>Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí klíčové historické procesy v Evropě v od konce 40. let 19. století do začátku první světové války.</p>	<p>Žák vlastními slovy objasní proces vedoucí ke vzniku Itálie a Německa spolu s důsledky ve vývoji v dalších státech Evropy (Rakousko, Francie). Dokáže srovnat celkový vývoj nejdůležitějších mocností: Velké Británie, Francie, Německa, Ruska a Japonska. Umí vysvětlit složitou situaci na Balkáně, zná nové národnostní státy v tomto regionu. Dokáže lokalizovat ohniska sporů mezi velmocemi, které Evropu zavedou do první světové války. Analyzuje proces tzv. vědecko - technické revoluce, popíše hlavní vynálezy, změny ve výrobě a proměnu života. Je schopen nastínit vznik nových uměleckých směrů před první světovou válkou, uvést hlavní představitele.</p>	<p>Evropa v letech 1848 - 1914</p>	<p>F - elektrická energie, benzinový motor a další objevy a vynálezy před rokem 1914; Vv - moderní umělecké směry před rokem 1914</p>

Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí klíčové historické procesy ve Spojených státech od doby jejich vzniku až do začátku 20. století.

Žák popíše a vysvětlí proces vzniku Spojených států v souvislosti s dobou osvícenství a mezinárodní situací, uvede hlavní představitele tzv. generace otců zakladatelů. Je schopen uvést klíčové myšlenky Deklarace nezávislosti a americké ústavy, dokáže najít rozpory mezi prvním článkem americké konstituce a realitou americké společnosti. Na mapě ukáže rozšiřování USA v průběhu 19. století. Podrobně objasní příčiny občanské války v USA, srovná Unii i Konfederaci, uvede klíčové události občanské války, dokáže zhodnotit význam války v celých dějinách USA. Vysvětlí význam termínu rekonstrukce, analyzuje proměnu ekonomiky a společnosti Spojených států v letech 1865 - 1914 s ohledem na fakt, že v roce 1914 jsou USA de facto supervelmocí.

dějiny Spojených států amerických do roku 1914

Aj - vybrané kapitoly z dějin USA v angličtině, americké reálie

Žák popíše, vysvětlí a zhodnotí vývoj v českých zemích a v Habsburské monarchii v průběhu "dlouhého 19. století" (1789 - 1914)

Žák srovná mezinárodní pozici rakouské monarchie před a po roce 1815. Objasní termín metternichovský absolutismus, na příkladech z českých zemí ukáže začátky průmyslové revoluce, proměny ve výrobě, dopravě nebo ve společnosti. Je schopen souvisle analyzovat průběh, klíčové události a výsledky revoluce v letech 1848/49 v českých zemích, Rakousku a v Uhrách. Zhodnotí proměnu monarchie mezi roky 1850 (Bachův absolutismus) a 1867 (konstituční monarchie, vznik Rakouska - Uherska). Popíše reakci českých zemí na dualizaci monarchie, zhodnotí snahy českých politiků o další federalizaci. Dokáže najít kladné i záporné stránky života Čechů v rámci rakouské monarchie, uvede příklady demokratizace Rakouska - Uherska před rokem 1914, vlastními slovy přiblíží osobnost císaře Františka Josefa I.

Češi a Rakousko v letech 1789 - 1914

Č - národní obrození

3. ročník / Septima

DĚJEPIS

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák je schopen charakterizovat poměry ve světě před 1. světovou válkou, chápe 1. světovou válku jako výsledek předchozího vývoje, orientuje se v geopolitických poměrech vzniklých v souvislosti s 1. sv. válkou	Žák na mapě ukáže mimoevropská i evropská ohniska konfliktů, charakterizuje zneprátené koalice a objasní důvody vstupu jednotlivých států do těchto koalic, umí popsat základní mezníky průběhu války, zhodnotí význam poválečných jednání	První světová válka – mezinárodní vztahy v předvečer 1. světové války – příčiny a průběh první světové války – revoluce v Rusku v roce 1917 – závěr 1. světové války, Versailleský systém, Washingtonská konference	Český jazyk a literatura Chemie, zeměpis, ZSV
Žák zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí.	Žák objasní vztah mezi vznikem samostatného čs. státu a domácím a zahraničním odbojem Čechů a Slováků za války. Umí popsat politický systém meziválečné ČSR.	Vznik Československa – česká společnost za 1. světové války – Masarykova zahraniční akce a vznik ČSR – Československá republika – politický systém, hospodářství, kultura	ZSV, český jazyk, Výtvarná výchova, hudební výchova
Žák charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu.	Žák vysvětlí příčiny a popíše projevy hospodářské krize na přelomu 20. a 30. let, vysvětlí příčiny mezinárodních ozbrojených konfliktů, dokáže charakterizovat základní totalitní systémy a jejich projevy Žák vysvětlí vztah mezi hospodářskou a politickou situací v meziválečné Evropě a nástupem totalitních systémů ve vybraných evropských zemích. Žák vysvětlí příčiny vybraných mezinárodních ozbrojených konfliktů ve 30. letech. Žák uvede příklady významných objevů a vynálezů z meziválečného období.	Svět ve 20. a 30. letech – občanská válka v Rusku, SSSR ve 20. letech – Evropa ve 20. letech 20. století – totalitní systémy (komunismus, fašismus, nacismus) – světová hospodářská krize a její důsledky – ozbrojené konflikty ve 30. letech 20. století,	ZSV, zeměpis
Žák zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí, rozpozná destruktivní síly nacionalismu, rasismu, třídní nenávisť	Žák uvede příklady projevů hospodářské krize v ČSR. posoudí postavení jednotlivých menšin na našem území a jejich podíl na rozbití ČSR ve spolupráci se zahraničními mocnostmi	Krise Československé republiky – hospodářská krize v ČSR – sudetoněmecká otázka – Mnichovská dohoda a její důsledky – druhá republika	ZSV, zeměpis

<p>Žák chápe proměnlivou úlohu velmocí v průběhu války, uvědomuje si mimořádné zkušenosti holocaustu, rozpozná kořeny budoucího rozdělení světa a dopad války na osudy etnických menšin v poválečných státech Evropy.</p>	<p>Žák objasní příčiny 2. světové války a vysvětlí, z jakých důvodů jednotlivé mocnosti do války vstoupily, popíše průběh války v Evropě i v mimoevropských oblastech. uvede příklady válečných zločinů.</p>	<p>Druhá světová válka – nástup německé agrese, počátek 2. světové války – bitva o Británii, napadení SSSR – expanze Japonska, válka v Tichomoří – život v okupované Evropě, válečné zločiny – obrat ve válce – otevření druhé fronty – jednání o poválečném uspořádání světa – porážka Německa a Japonska</p>	<p>Český jazyk a literatura – literární historie, literární druhy a žánry (válečná literatura) Fyzika, chemie – jaderná zbraň, štěpná reakce</p>
<p>Žák si uvědomuje změny politické orientace podstatné části československého odboje, dává si do souvstažnosti události doma a v zahraničí</p>	<p>Žák vysvětlí postavení Protektorátu Čechy a Morava vůči nacistickému Německu. Uvede do souvislosti domácí a zahraniční odboj</p>	<p>České země za druhé světové války – Protektorát Čechy a Morava – domácí a zahraniční odboj – osvobození</p>	<p>ZSV, český jazyk</p>
<p>Žák vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků. vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce. posoudí postavení rozvojových zemí.</p>	<p>Žák popíše poválečné uspořádání Evropy a světa, popíše, jak bylo rozděleno Německo a jak byly potrestány válečné zločiny. vysvětlí pojem studená válka, uvede příklady oblastí světa, v nichž se nacházela ohniska napětí.</p>	<p>Poválečné uspořádání světa – Evropa a USA po 2. světové válce, vznik OSN – počátek studené války – studená válka v Asii, korejská válka – roztržka mezi SSSR a Jugoslávií – vznik NATO a Varšavské smlouvy – dekolonizace, vývoj v rozvojových zemích</p>	<p>ZSV (mezinárodní organizace, OSN), český jazyk, výtvarná výchova, hudební výchova</p>
<p>Žák umí vysvětlit základní mezníky vývoje poválečného Československa a posoudit vhodnost uplatnění kolektivní viny v dějinách</p>	<p>Žák vysvětlí příčiny zahraničněpolitické orientace poválečné ČSR na SSSR. na příkladu odsunu Němců z ČSR posoudí vhodnost či nevhodnost uplatňování principu kolektivní viny. Vysvětlí význam Únorových událostí</p>	<p>Československo po 2. světové válce – obnovení ČSR, odsun Němců – ČSR v l. 1945 – 1947 – únor 1948 – společnost a kultura v poválečné ČSR</p>	<p>Český jazyk, výtvarná výchova, hudební výchova</p>
<p>Žák vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků. Objasní a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</p>	<p>Žák objasní příčiny evropské integrace. Popíše změny, ke kterým došlo v mezinárodních vztazích po nástupu N. S. Chruščova, uvede příklady významných mezinárodních konfliktů tohoto období</p>	<p>Svět v 50. a 60. letech – USA a západní Evropa v 50. letech, počátky evropského integračního procesu – SSSR po smrti Stalina, nástup Chruščova – berlínská krize – karibská krize – konflikt na Blízkém východě – věda a kultura po válce</p>	<p>ZSV – evropská integrace Zeměpis – politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států, estetická výchova</p>

<p>Žák dokáže posoudit vliv komunistické ideologie a snah o její reformu, uvědomuje si střetávání totalitního systému a demokratických principů</p>	<p>Žák uvede příklady změn, které přinesla ústava z roku 1960, posoudí postavení komunistické strany a popíše nové státní symboly. vysvětlí příčiny reformního procesu v ČSSR v 60. letech a uvede příklady navrhovaných reforem. uvede vztah mezi snahou o zastavení reformního procesu a invazí vojsk pěti zemí VS na území ČSSR</p>	<p>Československo v 60. letech – Československo na přelomu 50. a 60. let, ČSSR – reformní proces v ČSSR, Pražské jaro 1968 – potlačení reformního procesu, nástup normalizace</p>	<p>Český jazyk, ZSV</p>
<p>Žák vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce. vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků.</p>	<p>Žák popíše proces pokračování a prohlubování evropské integrace ve sledovaném období. uvede příklady zemí střední a východní Evropy, v nichž došlo k revolucím na přelomu 80. a 90. let</p>	<p>Svět v 70. a 80. letech – USA a západní Evropa v 70. – 80. letech – SSSR v éře Brežněva – jednání o omezení strategických zbraní – Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě – reformy v SSSR, glasnost' a perestrojka – revoluce v zemích střední a východní Evropy</p>	<p>ZSV, zeměpis, český jazyk</p>
<p>Žák je schopen posoudit vliv totalitního systému na život v české společnosti, umí charakterizovat vliv významných osobností na dějinný vývoj</p>	<p>Žák charakterizuje stav společnosti ČSSR v období normalizace. popíše průběh událostí, které vedly ke svržení totalitního režimu. posoudí příčiny rozpadu ČSFR a vzniku samostatné ČR a popíše průběh začleňování ČR do integračních seskupení (NATO, EU).</p>	<p>Československo v 70. – 90. letech; vznik ČR – společnost a kultura v ČSSR v 70. – 80. letech – sametová revoluce – vznik samostatné ČR, proces transformace</p>	<p>ZSV</p>
<p>Žák prokáže základní orientaci v problémech současného světa.</p>	<p>Žák uvede příklady významných mezinárodních konfliktů 90. let. uvede příklady významných objevů a vynálezů z přelomu století.</p>	<p>Současný svět – svět po studené válce – věda a technika na přelomu 20. a 21. století</p>	<p>ZSV, zeměpis, český jazyk</p>